

An Roinn Tithíochta,
Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta
Department of Housing,
Local Government and Heritage

An Ciste um Struchtúir Stairiúla Treoirlabhar d'iarratasóirí

Cúlra agus Cuspóir na Scéime

Cuireann an treoir seo eolas ar fáil d'iaratasóirí maidir le próiseas iarratais agus oibriú **an Chiste um Struchtúir Stairiúla (HSF) 2023**.

Cúlra

Tá timpeallacht thógtha uathúil ar ardchaighdeán ag Éirinn — is cuid ríthábhachtach dár n-oidhreacht iad ár bhfoirgnimh agus ár struchtúir stairiúla. Tá beagnach caoga míle struchtúr cosanta ar fud na hÉireann. Tá infheistíocht de dhíth ar go leor díobh seo chun a gcaomhnú agus a n-úsáid leanúnach a chinntiú ionas go mbeidh siad fós ina gcuid bheo dár stair agus dár saol pobail amach anseo.

Cé gur ar an úinéir atá an phríomhfhreagracht aire a thabhairt do struchtúr atá faoi chosaint agus é a chothabháil, déanfaidh **Ciste na Struchtúir Stairiúil** caipiteal riachtanach a infheistiú inár n-oidhreacht thógtha luachmhar agus cabhróidh sé le húnéirí agus coimeádaithe struchtúr stairiúil iad a chosaint amach anseo ar mhaithe le pobail agus leis an bpobal.

Reáchtáiltear an HSF in éineacht leis **an Scéim Infheistíochta don Oidhreacht Thógtha (BHIS)** a infheistíonn in oibreacha caomhnaithe ar scála níos lú. Is féidir iarratais i leith struchtúir aonair a dhéanamh ar an dá scéim, ach ní féidir maoiniú a bhronnadh ach ó scéim amháin in aon bhliain amháin.

Is iad príomhaidhmeanna an chiste seo ná:

- cur ar chumas oibreacha caomhnaithe ar scála níos mó a dhéanamh ar struchtúir stairiúla a mheastar a bheith suntasach agus a bhfuil tacaíocht phráinneach de dhíth orthu;
- athghiniúint agus athúsáid struchtúr stairiúil a spreagadh agus cabhrú le struchtúir chosanta agus foirgnimh stairiúla eile a chaomhnú;
- tacú le hinfeistíocht caipitil phríobháidigh i dtionscadail dlúthshaothair chun struchtúir stairiúla in úinéireacht phoiblí agus phríobháideach a chaomhnú ar mhaithe leis an bpobal.
- tacú le fostaíocht sna tionscail chaomhantais agus tógála.
- athléimneacht a chothú inár struchtúir stairiúla chun cur ar a gcumas éifeachtaí an athraithe aeráide a sheasamh.

Cuirtear fáilte ar leith roimh iarratais maidir le tionscadail athchóirithe nó athúsáide a bhaineann le struchtúir stairiúla, agus i gcás ina léirítear go bhfuil tairbhe shoiléir chónaithe ann. Moltar, áfach, go mbeadh gach toiliú reachtúil gur gá leo faighte ag na tionscadail sin, ar nós cead pleanála, sula ndéanfaidh siad iarratas.

Forléargas ar an scéim — cé atá in ann iarratas a dhéanamh, tionscadail incháilithe

Cuireann an Ciste do Struchtúir Stairiúla maoiniú caipitil ar fáil d'oibreacha ar struchtúir cháilitheacha lena n-áirítear an méid seo a leanas:

- (i) **Struchtúir faoi Chosaint:** Struchtúir i dTaifead na Struchtúir faoi Chosaint (RPS) de chuid gach Údarás Áitiúil;
- (ii) **Struchtúir atá incháilithe nó atá beartaithe lena n-áireamh sa NIRG** nach bhfuil ceadaithe go foirmiúil fós lena gcur san áireamh.
- (iii) **Struchtúir nó oibreacha laistigh de Limistéir Chaomhantais Ailtireachta** (ACAnna), nó laistigh de thaitneamhacht Shéadchomhartha Náisiúnta, nuair a bhíonn cúinsí eisceachtúla i gceist.

- (iv) **Struchtúir le Stíl dhúchasach**- Is struchtúir a tógadh chun aon phlean foirmiúil iad struchtúir dhúchasacha. Go ginearálta, is foirgnimh measartha iad a thógtar le modhanna traidisiúnta agus le hábhair shimplí a bhí áitiúil sa cheantar nó atá ar fáil go héasca."

Má tá amhras ort faoi incháilitheacht struchtúir ar leith faoi Shruth na Struchtúir le Stíl Dhúchasach, moltar duit teagmháil a dhéanamh le d'údarás áitiúil le do cheist.

Struchtúir na Scéime

Déanfar an Ciste um Struchtúir Stairiúla 2023 a struchtúir mar seo a leanas:

Sruth	Maoiniú ar fáil	Cad a mhaoinéofar	Deontas Uasta
Sruth 1	Deontais idir EUR 15,000 agus EUR 50,000	Deisiúcháin riachtanacha agus oibreacha beaga caipitil chun struchtúir stairiúla a athchóiriú agus a chaomhnú chun an struchtúir a chosaint agus é a choinneáil in úsáid	80% ar a mhéad de na costais incháilithe.
Sruth 1 — Fossrutha Éadain Siopaí Stairiúla	Deontais idir EUR 15,000 agus EUR 50,000	Deisiúcháin riachtanacha agus oibreacha beaga caipitil chun éadain siopaí stairiúla, fuinneoga, comharthaíocht agus sonraí gaolmhara eile a athchóiriú agus a chaomhnú chun iad a chosaint agus iad a choinneáil in úsáid.	80% ar a mhéad de na costais incháilithe.
Sruth 2	Deontais idir EUR 50,000 agus EUR 200,000, nó i gcúinsí eisceachtúla os cionn EUR 200,000. Féadfar deontais a chéimniú thar dhá bhliain. Ba chóir d'iarratasóirí rathúla a Litir Thairiscint a sheiceáil chun sonraí a fháil faoin conas ba chóir maoiniú a chaitheamh thar an dá bhliain, nuair is cuí.	Feabhsú níos mó nó tionscadail suntasacha athchóirithe a bhaineann le struchtúir stairiúla, ina bhfuil tairbhe shoiléir léirithe do phobail agus don phobal.	50% de na costais incháilithe. I gcúinsí eisceachtúla d'fhéadfaí céatadán níos airde a lorg, faoi réir uasmhéid 80%.
Tionscadail i gComhpháirtíocht	Le cinneadh de réir an cháis.	Oibreacha chun aire a thabhairt do struchtúir stairiúla agus d'fhoirgnimh atá faoi úinéireacht phoiblí agus chun feabhas a chur ar infreastruchtúr áineasa agus ar rochtain phoiblí ar na sócmhainní oidhreachta seo	Go ginearálta, ní rachaidh sé thar 50% de chostas an tionscadail

Sruth Struchtúir le Stíl Dhúchasacha **	Deontais idir EUR 5,000 agus EUR 10,000	Deisiúcháin riachtanacha agus oibreacha beaga caipitil chun struchtúir le stíl dhúchasacha a athchóiriú agus a chaomhnú chun an struchtúr a chosaint agus chun é a choinneáil in úsáid.	80% ar a mhéad de na costais incháilithe.
--	---	---	---

** Sruth Struchtúir le Stíl Dhúchasacha - Is é cuspóir an tsrutha ná tacú le deisiúcháin chaomhantais agus oibreacha beaga caipitil ar struchtúir le stíl dhúchasacha nach bhfuil liostaithe i dTaifead na nÚdarás Áitiúil de Dhéanamhais Chosanta nó atá faoi chosaint dlí ar bhealach eile. D'fhéadfadh struchtúir dá leithéid a bheith suite laistigh de Limistéar Caomhantais Ailtireachta.

Féadfar deontas os cionn EUR 200,000 a bhronnadh i gcúinsí eisceachtúla sa chás go dtugann an t-iaratasóir cás maidir le tábhacht an tionscadail agus na hoibreacha atá beartaithe.

Oibreacha Neamh-incháilithe do mhaoiniú

Féach ar **leathanach 5** chun tuilleadh sonraí a fháil faoi Oibreacha Cáilitheacha.

Ní bheidh na nithe seo a leanas incháilithe do mhaoiniú:

- Tionscadail nó gnéithe de thionscadail i gcás ina bhfuil tús curtha le hoibreacha cheana féin roimh dhámhachtain deontais
- Tógáil nua nó síntí
- Oibreacha ar neamhréir le modheolaíocht agus cleachtas fóna caomhantais
- Ceannach tailte nó foirgneamh
- Staidéir féidearthachta
- Pleananna caomhantais nó caiteachas neamhchaipitil eile, ach amháin sa chás go bhfuil a leithéid coimhdeach go díreach le hoibreacha caipitil atá á maoiniú faoi HSF.

Cáilíocht na nOibreacha

Ní mór do ghairmí caomhantais tógála, atá cáilithe go cuí agus a bhfuil taithí chuí acu, na hoibreacha caomhantais a dhearadh, a shonrú agus a mhaoirsiú ar an láthair agus beidh orthu a dheimhniú ar chríochnú na n-oibreacha go bhfuil na hoibreacha déanta ar chaighdeán sásúil agus i gcomhréir le dea-chleachtas caomhantais. Ba cheart **creidiúnú caomhantais ó chomhlacht gairmiúil ábhartha nó inniúlacht inléirithe** sa réimse ábhartha maidir le caomhnú foirgneamh a bheith ag an ngairmí tógála.

Sa chás go bhfuil an saineolas sonrath ag cleachtóir, m.sh. tuíodóir nó saor cloiche, d'fhéadfaí a mheas go gcomhlíonann siad ról ghairmí tógála caomhantais do thionscadal ar leith.

Tabhair faoi deara, le do thoil, go bhfuil gá le **gairmí caomhantais cuí atá cáilithe** chun maoirseacht a dhéanamh ar na hoibreacha agus ar **modheolaíocht chuimsitheach agus fhóna a bheith** ag gabháil leis an iarratas.

(Féach thíos **Nóta Treorach maidir le Ráitis Mhodka**).

Ní mór d'aird a dhíriú ar an tuiscint go dteipeann ar thionscadail ag céim an mheasúnaithe, ceal ráiteas modha cuimsitheach cuí a bheith in easnamh.

Conas iaratas a Dhéanamh

Ba chóir d'iaratasóirí príobháideacha nó do ghrúpaí pobail atá ina n-úinéirí nó ina gcoimeádaithe ar struchtúir stairiúla:

- Foirm A a chomhlánú
- ceangail Ráiteas Modha cuimsitheach léi
- cuir isteach é chuig a nÚdarás Áitiúil roimh an dáta deiridh. Is é gach Údarás Áitiúil a chinneann an dáta seo, moltar d'iaratasóirí an dáta ceart a sheiceáil lena n-Údarás Áitiúil.

D'iaratas a chur isteach

Ní mór iaratais a chomhlíonann na critéir a chur faoi bhráid an Údaráis Áitiúil lena mbreithniú faoin spriocdháta.

Seiceáil go háirithe, le do thoil:

- Nach sáraíonn an méid maoinithe atá á lorg, an deontas uasta atá ar fáil
- Go bhfuil méid agus foinse an mhaoinithe chomhfhreagraigh luaite go soiléir
- Go bhfuil sonraí faoi mhaoiniú státchiste eile dearbhaithe

Cuirtear eolas maidir le conas iaratas a chomhlánú i gceart ar fáil tríd an bhfoirm iaratais ar threoir, atá ar fáil ó d'Údarás Áitiúil agus ar shuíomh gréasáin na Roinne. [nasc](#)

Measúnú

Déanfar measúnú ar iaratais incháilithe lena roghnú de réir na gcritéir seo a leanas:

1. **Tábhachtan** struchtúir.
2. **Éifeachtúlacht** an deontais maidir le haidhmeanna an Chiste um Struchtúir Stairiúla a bhaint amach.
3. **Cáilíocht** na modheolaíochta agus fiúntas teicniúil na n-oibreacha atá beartaithe.
4. Rannchuidiú na n-oibreacha beartaithe **chun an struchtúr a choinneáil in úsáid, nó chun é a thabhairt ar ais in úsáid.**
5. **Leas poiblí nó pobail níos leithne** an tionscadail (Sruth 2 amháin).

Monatóireacht ar Dhul Chun Cinn Tionscadail

Tuarascálacha rialta ar dhul chun cinn

Mar chuid den phróiseas cistiúcháin faoi HSF 2023, déanfaidh an t-údarás áitiúil monatóireacht ar dhul chun cinn na dtionscadal lena áirithiú go gcuirfear na hoibreacha i gcrích agus go gcuirfear an t-éileamh ar chistiú isteach faoin spriocdháta go bhfuil gá leis. Éilítear ar an iaratasóir/gairmí caomhantais atá ag obair ar an tionscadal faisnéis ábhartha a chur ar fáil don údarás áitiúil maidir leis na hoibreacha a bhfuil maoiniú á fháil ag an tionscadal dóibh, lena n-áirítear oibreacha a chríochnú, tosú, dul chun cinn, agus aon athruithe a d'fhéadfadh tarlú le linn na bliana féilire.

Maoiniú a Aischúiteamh

Ní mór don údarás áitiúil na hoibreacha a chur i gcrích agus a dheimhniú sular féidir maoiniú deontais a lorg. Ós rud é go bhfuil sé mar aidhm ag an maoiniú tacú le fostaíocht sna tionscail chaomhantais agus tógála, beidh ar an iaratasóir sonraí a chur ar fáil maidir leis na buntáistí fostaíochta a bhaineann leis an tionscadal.

Ní mór d'aird a dhíriú ar bhfíric, nach bhfuil aon dualgas ar an Roinn an deontas a bhronnadh sa chás nach gcuirtear oibreacha agus/nó oiliúint i gcrích de réir théarmaí na scéime, go háirithe nuair nach bhfuil scóip na n-oibreacha agus na hoibreacha nua ag teacht leis na caighdeáin riachtanacha dea-chleachtais caomhantais, toisc gur sárú ábhartha é seo ar théarmaí na tairisceana deontais.

Oibreacha Cáilitheacha

- **Díonta:**
 - Oibreacha chun cobhsaíocht struchtúrach agus/nó déine aimsire dín a chinntiú agus ábhair agus sonraí cuí á n-úsáid.
 - Oibreacha chun díonta ceann tuí a dheisiú agus ábhair agus sonraí traidisiúnta atá oiriúnach agus comhoiriúnach, á n-úsáid
 - Oibreacha chun athnuachan a dhéanamh ar leathánra miotail, líneálacha gáitéir agus fleascadh, damáistithe nó atá ar iarraidh.
- **Diúscairt uisce báistí:**
 - Oibreacha chun earraí uisce báistí a dheisiú nó, sa chás nach féidir sin a dhéanamh, chun diúscairt éifeachtach uisce ón bhfoirgneamh a chinntiú
- **Ballaí seachtracha:**
 - Oibreacha chun cobhsaíocht struchtúrach agus/nó déine aimsire an imchluaigh foirgnimh a chinntiú trí ábhair agus sonraí cuí a úsáid.
 - Oibreacha chun lochtanna nó fadhbanna a leigheas a d'fhéadfadh damáiste tromchúiseach a chruthú sa todhchaí mura ndéantar cóireáil orthu.
- **Fuinneoga, doirse agus eilimintí gaolmhara:**
 - Oibríonn sé chun dul isteach uisce a chosc.
 - Oibreacha chun gnéithe suntasacha den siúinéireacht sheachtrach a dheisiú agus íosmhéid d'adhmad lofa á athsholáthar.
 - Fuinneoga dhaite agus oibreacha gaolmhara a dheisiú de réir an dea-chleachtais.
- **Taobh istigh:**
 - Oibreacha chun gnéithe struchtúracha inmheánacha ar nós urlár, ballaí, staighrí agus landairí a dheisiú.
 - Oibreacha chun gnéithe maisiúla suntasacha agus saothar ealaíne ar nós plástair balla agus síléala, siúinéireacht inmheánach agus fearais agus eilimintí maisiúla a chaomhnú de réir mar is cuí.
 - Oibreacha chun gnéithe suntasacha dúchasacha a chaomhnú, lena n-áirítear, síléalacha agus teallaigh.
- **Éadain Siopaí:**
 - Oibreacha chun eilimintí de éadan siopa stairiúil a dheisiú, lena n-áirítear eilimintí beaga de shonraí in easnamh a athsholáthar, comhlaí nó díonbhrait a dheisiú, comharthaí a dheisiú; mion gnéithe a dheisiú, deireadh a chur le breiseanna mímhaiseacha agus iomarcacha déanacha.
- **Oibreacha sealadacha:**
 - Oibreacha chun an riosca a laghdú do struchtúr ó thitim fhéideartha nó pháirteach.
- **Fothracha stairiúla:**
 - Oibreacha chun saoirseacht nó gnéithe eile atá i mbaol a chobhsú.
- **Oibreacha eile:**

- o Féadfaidh an t-iaratasóir cás a dhéanamh le haghaidh oibreacha eile a mheasann siad a bheith thar a bheith tábhachtach lena mbreithniú ag an Roinn.

Nóta Treorach maidir le Ráitis Mhodka

Ní mór don **Ráiteas Modha**, a chuireann an gairmí caomhantais ar fáil, cur síos a dhéanamh ar riocht an struchtúir, agus sonraí a thabhairt faoin gcaoi a dtabharfar faoi oibreacha caomhantais/deisiúcháin. Ní gá an doiciméad seo a bheith rófhada ach ní mór é a bheith **oiriúnach do chineál agus do scála na n-oibreacha atá beartaithe**, m.sh. ní bheidh an oiread sonraí ag teastáil ó Ráiteas Modha maidir le hathsheoladh agus a theastaíonn le haghaidh deisiúcháin struchtúrtha nó sairseachta. Níor cheart go rachadh sé thar **DEICH** leathanaigh **A4**.

Ní mór an méid seo a leanas a bheith **san áireamh** sa **Ráiteas Modha**:

- 1. Cur síos gonta ar an struchtúr.**
- 2. Cur síos ar na hoibreacha atá beartaithe.**
- 3. Ráiteas tionchair agus bearta maolaithe atá beartaithe (más infheidhme).**
- 4. Crostagairt den Ráiteas Modha don phlean oiliúna, más cuí.**

Chun tuilleadh sonraí a fháil faoi ráitis mhodka, féach ar Chiorclán an Chiste do Struchtúir Stairiúla, atá ar fáil ar shuíomhanna gréasáin uile na nÚdarás Áitiúil.

Sonraí Teagmhála

Chun tuilleadh eolais a fháil maidir leis an scéim seo, déan teagmháil, le do thoil, leis an Oifig um Chaomhnú Ailtireachta nó leis an Oifig Pleanála de chuid d'Údarás Áitiúil nó leis an **Aonad Polasaí maidir le hOidhreacht Thógtha, an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta**, Teach an Chustaim, Baile Átha Cliath 1, D01W6X0 nó seol ríomhphost chuig HSF@housing.gov.ie.

Téarmaí & Coinníollacha Deontais

Tabhair faoi deara nach mór d'oibreacha ceadaithe deontais gach riachtanas reachtúil a chomhlíonadh, lena n-áirítear cead pleanála agus, nuair is cuí, forálacha Achtanna na Séadchomharthaí Náisiúnta. Tá gach iaratas faoi réir Saoráil Faisnéise. Chun liosta iomlán de théarmaí agus coinníollacha a fháil, féach ar Chiorclán an Chiste do Struchtúir Stairiúla, atá ar fáil ar shuíomhanna gréasáin uile na nÚdarás Áitiúil.
